

Πόλεμος: Θεωρία και Πράξη.

Γράφει ο Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς.

«Η ανθρωπότητα πρέπει να βάλει ένα τέλος στον πόλεμο, πριν ο πόλεμος βάλει τέλος στην ανθρωπότητα».

Τζον Φίτζεραλντ Κένεντι, 35^{ος} Πρόεδρος των ΗΠΑ(1961-1963).

Ο Πόλεμος.

Αποτελεί αναμφισβήτητη αλήθεια ότι η ανθρωπότητα έχει δοκιμασθεί σκληρά από τους πολέμους. Οι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι στα 4.000 τελευταία χρόνια, μόνο τα 150 ήταν ειρηνικά. Η παγκόσμια ειρηνική συνύπαρξη αποτελεί το ανθρωπινό ιδανικό. Δυστυχώς η ιστορική εμπειρία έχει αποδείξει ότι, οι λαοί θέτουν την φυλετική τους καταγωγή υπεράνω της ανθρώπινης ταυτότητός τους. Κατά την τρέχουσα περίοδο στην ευρύτερη περιοχή μας διεξάγονται δύο πόλεμοι, ο Ρωσο-ουκρανικός που διανύει το 22^ο μήνα και ο πόλεμος μεταξύ Χαμάς και Ισραήλ, ο οποίος συμπλήρωσε 37 ημέρες από την έναρξή του. Η παγκόσμια κοινή γνώμη και τα ΜΜΕ τούς καταδικάζουν και ζητούν τη παύση των εχθροπραξιών. Η ένοπλη σύρραξη δεν είναι ούτε αναπόφευκτη, ούτε νομοτελειακή και δεν έχει τα χαρακτηριστικά φυσικού φαινομένου, όπως ο σεισμός ή η πλημμύρα το οποίο αδυνατούμε να αποτρέψουμε, αλλά αποτελεί προϊόν της ανθρώπινης βουλήσεως. «Ο πόλεμος αρχίζει όταν θέλεις, αλλά δεν τελειώνει όταν θέλεις» το έγραψε ο Νικολό Μακιαβέλλι^[1](1469-1527) στο έργο του «Ο Ηγεμών» και έχει διαχρονική ισχύ. Εξακολουθεί όμως να

αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία των σημαντικότερων μεταβολών της ζωής του πλανήτη μας, παρότι είναι αντίθετος προς τη πνευματική υπόστασή του ανθρώπου. Η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών της υφηλίου «γεννήθηκαν» μέσα από τις φλόγες του πολέμου. Ο άνθρωπος από τη φύση του επιζητεί την απόκτηση ισχύος μέσω του πλουτισμού και των αξιωμάτων και δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει βία για τη διατήρηση και την επαύξησή τους. Το ίδιο ισχύει και για τα έθνη. «Όσο το ανθρώπινο γένος θα διακατέχεται από αμαρτίες και πάθη, τότε ο πόλεμος είναι αδύνατον να εξαφανισθεί από το πρόσωπο της γης». Χάινριχ Φον Τράιτσκε^[2](1834-1896). Ούτε οι θρησκείες, ούτε η παγκόσμια πνευματική τάξη κατάφεραν να πείσουν τους ανθρώπους να μη καταφεύγουν στη βία.

Ισραηλινοί Στρατιώτες σε άρμα μάχης.

Η Άνωθεν Προστασία'

Ο άνθρωπος στο πόλεμο επιδιώκει να σκοτώσει τον αντίπαλο του, αλλά συγχρόνως κινδυνεύει να χάσει τη ζωή του, ή να τραυματισθεί. Από την αρχαιότητα οι άνθρωποι κατά τους πολέμους ζητούσαν τη βοήθεια των θεών για την προστασία τους και τη τιμωρία των εχθρών τους. Στο Ελληνικό δωδεκάθεο υπήρχαν δύο θεοί που ασχολούνταν με το πόλεμο. Ο Άρης^[3] είχε αναλάβει καθήκοντα πλήρους και αποκλειστικής απασχολήσεως με το πόλεμο και προστάτευε τους μαχόμενους στρατιώτες. Η Αθηνά^[4] ως θεά της σοφίας, βοηθούσε τους ασχολούμενους με τη στρατηγική σχεδίαση. Ο Γάλλος κληρικός Ζακ Μπενίν Μποσσουέ(1627-1704)^[5] έγραψε στη παγκόσμια ιστορία του για την θεά, «Η Αθηνά ήταν προστάτιδα της στρατιωτικής τέχνης και της ανδρείας, καθοδηγούμενες από το πνεύμα». Γι' αυτό το λόγο στα διακριτικά των αποφοίτων της Σχολής Πολέμου και της Σχολής Εθνικής Αμύνης της Ελλάδος απεικονίζεται η Αθηνά. Μετά την επικράτηση του χριστιανισμού ο κάθε κλάδος απέκτη-

σε τον προστάτη Άγιο, ο Στρατός τον Άγιο Γεώργιο, το Ναυτικό τον Άγιο Νικόλαο και η Αεροπορία τον Αρχάγγελο Μιχαήλ, χωρίς να λείπουν και οι επί μέρους αποκλειστικότητες όπως η Αγία Βαρβάρα για το Πυροβολικό, ο Άγιος Παΐσιος για τις Διαβιβάσεις κ.λ.π. Η έκκληση του Θεού μεταξύ αλλόθρησκων μεταφέρει την αντιπαράθεση σε ανώτερο επίπεδο(π.χ Ισραήλ-Χαμάς), αλλά η ερώτηση είναι ποιος τυγχάνει της θείας προστασίας μεταξύ ομόθρησκων(π.χ Ουκρανία-Ρωσία).

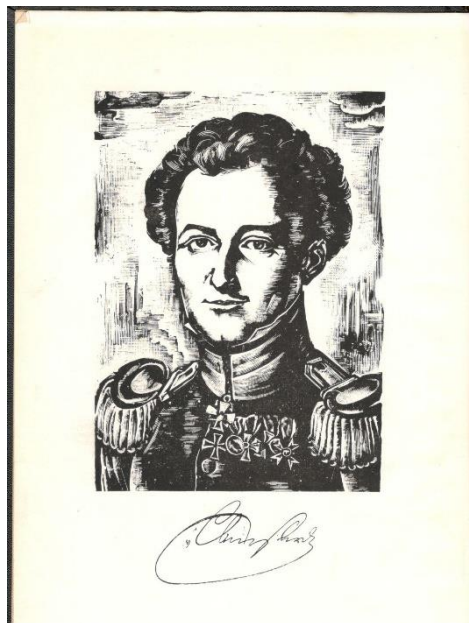
Η Θεά Αθηνά.

Η Γνώση είναι Δύναμη.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων επιθυμεί διακαώς τα αγαθά που εκπορεύονται από την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Οι Ρωμαίοι διατύπωσαν το ρητό: «Εάν επιθυμείς την ειρήνη, να προετοιμάζεσαι για πόλεμο». «Si vis pacem para bellum». Ο διακεκριμένος Βρετανός δημοσιογράφος και ιστορικός Λίντλ Χάρτ[6], γνωστός στους περισσότερους από τα βιβλία του, «Η Ιστορία το Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου» και «Η Άλλη Πλευρά του Λόφου», στο βιβλίο του «Αποτροπή ή Άμυνα»(1959), θεωρεί ορθότερη την διατύπωση: «Εάν επιθυμείς την ειρήνη, να κατανοήσεις τον πόλεμο». Ο Χάρτ θεωρεί ότι η μελέτη των πολέμων και η αποδοχή ορισμένων θεμελιωδών αρχών που τούς διέπουν, μπορούν να βοηθήσουν να αποφύγουμε τη χρήση στρατιωτικής βίας. Ο Ουίνστον Τσώρτσιλ στο πεντάτομο έργο του «Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος», για το οποίο του απονεμήθηκε το Νόμπελ λογοτεχνίας το 1953, τον χαρακτήρισε, ως «Αναίτιο Πόλεμο», διότι πίστευε ότι θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί.

Η Φιλοσοφία του Πολέμου.

Ο πόλεμος είναι διανοητικά και συναισθηματικά πολύ δυσάρεστος για να αποτελέσει αντικείμενο ερεύνης, αλλά η διατήρηση της ειρήνης δεν μπορεί να επιτευχθεί, χωρίς την γνώση του πολέμου. Το 1827, ο ιδιαίτερα ευφυής Πρώσος Στρατηγός Καρλ Φον Κλαούζεβιτς[7] (1780-1831), συνέγραψε το βιβλίο «Η Φιλοσοφία του Πολέμου», στο οποίο πραγματεύεται την θεωρία και την διεξαγωγή του πολέμου ως απότοκο ανθρώπινης δράσεως, χωρίς να τον εγκωμιάζει, ή να τον καταδικάζει. Ο Κλαούζεβιτς εξακολουθεί να είναι άκρως επίκαιρος, χαίρει ιδιαίτερας εκτιμήσεως παγκοσμίως και διδάσκεται στις στρατιωτικές ακαδημίες πολλών κρατών (πλην των Ελληνικών), όπως επίσης και σε σχολές διοικήσεως επιχειρήσεων. Στο βαθμό που είναι αναγκαία η γνώση της ανατομίας του ανθρώπινου σώματος για τους ιατρούς, το ίδιο αναγκαία είναι και γνώση της ανατομίας του πολέμου για τους αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων.

Ο Karl Von Clausewitz(από το εξώφυλλο του βιβλίου του).

Ο Ορισμός.

Ο Κλαούζεβιτς στη πρώτη σελίδα του βιβλίου δίδει τον ορισμό του πολέμου: « Ό πόλεμος εἶναι κατ' ἀκολουθίαν πρᾶξις βίας, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς θελήσεως μας ἐπὶ τοῦ ἀντιπάλου. Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς βίας δὲν ὑπάρχουν περιορισμοί. Ἄμεσος σκοπός του εἶναι νὰ κατὰβάλη τὸν ἀντίπαλον του καὶ ἐπομένως νὰ καταστήσῃ τοῦτον ἀνίκανον πρὸς περαιτέρω ἀντίστασιν». Στις επόμενες 536 σελίδες περιγράφει πως μπορεί να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός.

Ο Κλαούζεβιτς θεωρεί ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεξαγωγή πολέμου είναι το μίσος κατά του εχθρού. Η κατάκτηση της νίκης εξαρτάται από την συνολική ισχύ του στρατεύματος η οποία είναι το αποτέλεσμα του γινομένου της θελήσεως του προσωπικού επί των διατιθέμενων μέσων(αριθμός στρατιωτών, όπλα, μέσα υποστηρίξεως, εφόδια και υλικά). Σήμερα το αξιόμαχο των ΕΔ υπολογίζεται ως το αποτέλεσμα του γινομένου των εξής 5 παραγόντων: Του αριθμού του προσωπικού **X** Των διατιθέμενων μέσων **X** Του επιπέδου εκπαιδεύσεως **X** Του ηθικού **X** Της πειθαρχίας. Εάν ένας εκ των παραγόντων μειωθεί ή μηδενιστεί τότε και ο βαθμός της επιχειρησιακής ετοιμότητας μειώνεται ή μηδενίζεται αντιστοίχως. Το χαμηλό ηθικό συνετέλεσε στη κατάρρευση του γαλλικού στρατού κατά τον Β΄ΠΠ, θεωρούμενου ενός εκ των ισχυρότερων παγκοσμίως.

Ο Πολιτικός Σκοπός του Πολέμου.

«Ο πόλεμος δεν είναι απλώς πολιτική πράξη, αλλά όργανο της πολιτικής, συνέχεια της πολιτικής διαμάχης και διεξαγωγή αυτής διά άλλων μέσων. Είναι αποτέλεσμα πολιτικού σχεδιασμού, προκύπτει μετά από συγκεκριμένη πολιτική εκτίμηση και κηρύσσεται μετά από πολιτική απόφαση. Ο πόλεμος δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Η πολεμική νίκη βοηθά στην επίτευξη πολιτικών στόχων, στα πλαίσια της υλοποιήσεως των στόχων της εθνικής στρατηγικής όπως αυτοί καθορίζονται από τις κυβερνήσεις[8]». Τον πόλεμο τον αποφασίζουν οι πολιτικοί ηγέτες, τον διεξάγουν όμως οι στρατιωτικοί. Η Κυβέρνηση διευθύνει το πόλεμο και ο Αρχιστράτηγος τις στρατιωτικές επιχειρήσεις. Από την στιγμή που θα εξέλθει το πρώτο βλήμα από την κάνη, καμία δύναμη επί της γης δεν δύναται να μεταβάλει τον συσχετισμό των δυνάμεων, να τροποποιήσει τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, τις δυνατότητες των όπλων, ή την αυτονομία των μέσων. Οι στρατιωτικοί οφείλουν να σχεδιάζουν βασιζόμενοι στα πραγματικά δεδομένα και όχι υποτασσόμενοι στις επιθυμίες των πολιτικών τους προϊσταμένων. Οι πολιτικοί πρέπει να ενεργούν αφού λάβουν υπόψη τους, τις εισηγήσεις των στρατιωτικών. Η τέχνη του πολέμου συνδυάζει υλικά μέσα και ηθικές δυνάμεις. Το θάρρος και η αυτοπεποίθηση επιδρούν στην έκβασή του, η οποία ποτέ δεν είναι βεβαία. Όλες οι στρατιωτικές δραστηριότητες πρέπει να σχετίζονται με τη προς πόλεμο προετοιμασία. «Ο στρατιωτικός επιστρατεύεται, ενδύεται, εξοπλίζεται, εκπαιδεύεται, τρώει, πίνει και κοιμάται, προκειμένου να πολεμήσει στην κατάλληλο θέση το κατάλληλο χρόνο[9]». Όταν ο ένας εκ των δύο εμπολέμων αποφασίσει να

ενεργήσει δια των όπλων, έχει μεγαλύτερη πιθανότητα επιτυχίας, όσο συντομότερα βεβαιωθεί ότι ο αντίπαλός του δεν επιθυμεί να τον μιμηθεί, αλλά αποβλέπει σε κάτι άλλο.

Οι Πρωτιές.

Διάρκεια: Ο πόλεμος της Ιβηρικής Χερσονήσου μεταξύ των Χριστιανών Ισπανών και των Μωαμεθανών Μαυριτανών [10] (κάτοικοι Μαρόκου και Αλγερίας), διήρκησε 781 χρόνια (από το 711 έως το 1492) και στοίχισε τη ζωή σε 7 εκατομμύρια ανθρώπους. Έμεινε στην ιστορία με το όνομα «Reconquista (Ανακατάληψη)» και τα αίτια του ήσαν θρησκευτικά. Οι Ισπανοί κατόρθωσαν να ανακόψουν τη διείσδυση των Αράβων στην Ευρώπη από δυσμάς.

Ανθρώπινες Απώλειες: Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος (1939-1945) είναι ο πλέον θανατηφόρος πόλεμος στην ιστορία με συνολικά 75 εκατομμύρια νεκρούς (25 εκατ. στρατιώτες και 50 εκατ. άμαχους), που αντιπροσώπευαν το 3,7% του παγκόσμιου πληθυσμού [11]. Το 85% των απωλειών ήσαν από τη πλευρά των Συμμάχων και το 25% από τις κράτη του Άξονος.

Κόστος: Ο Β΄ΠΠ ήταν ο πλέον δαπανηρός πόλεμος και κόστισε συνολικά σε σημερινές τιμές γύρω στα 4,5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Στο ποσό δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες για την αποκατάσταση των κατ'αποστροφών και την αποζημίωση των θυμάτων. Τα κόστη του πολέμου ανεβαίνουν δραματικά. Για τις ΗΠΑ το κόστος του πολέμου του Αφγανιστάν ανήλθε σε 2,3 τρισεκατομμύρια δολάρια, το οποίο ανέρχεται στο ήμισυ των χρημάτων που δαπάνησε για το Β΄ΠΠ.

Το Σήμερα.

Το 2022 οι συνολικές παγκόσμιες δαπάνες αυξήθηκαν 3,7%, ή κατά 2,24 τρισεκατομμύρια δολάρια, πραγματοποιώντας τη μεγαλύτερη επίδοση από το 1960. Οι στρατιωτικές δαπάνες των ΗΠΑ, της Ρωσίας και της Κίνας αντιστοιχούν στο 56% του παγκοσμίου συνόλου [Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης [12] (SIPRI)].

Διαπιστώσεις-Συμπεράσματα.

Η διεθνής πολιτική, όπως κάθε πολιτική αποτελεί αγώνα δια την ισχύ. Οποιοσδήποτε και αν είναι ο έσχατος σκοπός της διεθνούς πολιτικής, η ισχύς αποτελεί τον άμεσο σκοπό της.

Οι όποιοι περιορισμοί που επιβάλλονται στο όνομα του διεθνούς δικαίου και της ηθικής δεν περιορίζουν επί της ουσίας την ισχύ της χρησιμοποιούμενης βίας. Οι ένοπλες συγκρούσεις τις περισσότερες φορές ξεσπούν στο όνομα υψηλών ιδανικών, όπως η υπεράσπιση της εθνικής ελευθερίας, κυριαρχίας, ανεξαρτησίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.ο.κ. Η ευγένεια του σκοπού δεν επηρεάζει το τρόπο διεξαγωγής τους, όπου ο εμπόλεμος που εξαντλεί τα όρια της χρησιμοποιήσεως των δυνάμεων του καταστρέφει τον αντίπαλο, προς επίτευξη του σκοπού του πολέμου.

Η βία προς αντιμετώπιση της βίας χρησιμοποιεί την τεχνολογία και την επιστήμη προς ανεύρεση μεθόδων και μέσων για την καταστροφή όχι μόνο της στρατιωτικής αλλά της συνολικής ισχύος των εμπλεκομένων κρατών, οργανώσεων, κινημάτων, ή υπό οποιοδήποτε σχήμα διεξάγεται ο πόλεμος.

Η δια των όπλων προστασία των πολιτών αποτελεί ένα εκ των πρωταρχικών καθηκόντων κυβερνήσεων όλων των κρατών.

Είναι εύλογο τόσο οι κυβερνώντες, όσο και οι πολίτες, να επιθυμούν την ειρήνη. Αυτό επιθυμεί και το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων το οποίο σε περίπτωση πολέμου διατρέχει τους μεγαλύτερους κινδύνους. Πρέπει να έχουμε κατά νου, ότι ο πόλεμος αποτελεί πρωτίστως αγώνα ηθικών δυνάμεων και ψυχικής αντοχής τον οποίον διεξάγει ολόκληρο το έθνος και όχι μόνο οι ένοπλες δυνάμεις άνευ των οποίων δεν μπορεί να υπάρξει κατάκτηση της νίκης. Όταν έχουμε να επιλέξουμε μεταξύ πολέμου και της απώλειας της ελευθερίας μας, ή τον ακρωτηριασμό της χώρας, τότε η σύγκρουση συνιστά καθήκον όλων.

Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς
Νοέμβριος 2023

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- i. Carl Von Clausewitz, «Η Φιλοσοφία του Πολέμου», Εκδοτικός Οίκος Α. Τζηρίτα, Αθήνα 1950.
- ii. Liddell Hart, «Αποτροπή του Πολέμου, η Άμυνα», Εκδόσεις ΓΕΣ, Αθήνα 1962.
- iii. Raymond Aron, «Πόλεμος και Ειρήνη μεταξύ των Εθνών» Συμπληρωματικές Εκδόσεις Στρατιωτικών Περιοδικών, Αθήνα 1966, Α΄ και Β΄ Τόμοι.
- iv. Παναγιώτης Κονδύλης, «Θεωρία του Πολέμου», Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1988.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Ο Νικολό Μακιαβέλι [Φλωρεντία 1469-1527(Niccolò Machiavelli)], ήταν Ιταλός διπλωμάτης, πολιτικός, ιστορικός, ανθρωπιστής και συγγραφέας της περιόδου της Αναγεννήσεως. Ο πατέρας του, παρότι είχε πενιχρά οικονομικά μέσα, μερίμνησε ώστε ο Νικολό να λάβει εκπαίδευση σύμφωνη με τα κλασικά πρότυπα της εποχής. Το 1498 έλαβε το αξίωμα δεύτερου καγκελαρίου της Φλωρεντινής Δημοκρατίας, ενώ το 1513 συνέγραψε το κλασσικό έργο του «Ο Ηγεμών».

Ο Νικολό Μακιαβέλι

[2] Ο Χάινριχ Φον Τράιτσκε[1834-1896 (Heinrich von Treitschke)] ήταν Γερμανός πολιτικός, ιστορικός, συγγραφέας και μέλος του Εθνικού Φιλελεύθερου Κόμματος της Γερμανίας, που ήταν το κυρίαρχο κόμμα στη γερμανική βουλή(Ράϊχσταγκ) μετά την ενοποίησή της το 1866. Ήταν υπέρμαχος της αποικιοκρατίας και πολέμιος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας.

Ο Χάινριχ Φον Τράιτσκε.

[3] Ο Άρης είναι ο Έλληνας θεός του πολέμου, υιός της Ήρας και του Διός. Γράφεται επίσης πως η Ήρα έμεινε έγκυος μυρίζοντας ένα λουλούδι που της έδωσε η θεά Ανθούσα. Στους μύθους ο Άρης εμφανίζεται πολεμοχαρής και προκλητικός, και εκπροσωπεί την ενθουσιώδη φύση του πολέμου. Οι Έλληνες ήταν επιφυλακτικοί προς τον Άρη, διότι αν και ενσωμάτωσε τη φυσική ανδρεία που είναι αναγκαία για την επιτυχία στον πόλεμο, ήταν μια επικίνδυνη δύναμη. Ο Φόβος και ο Δείμος(Τρόμος) ήταν οι ακόλουθοί του.

Ο Θεός Άρης.

[4] Το όνομα Αθηνά ετυμολογείται από το (Α-θεο-νόα ή Η-θεο-νόα), δηλαδή η νόηση του Θεού(εκδοχή Πλάτωνος). Η Αθηνά ήταν η αγαπημένη κόρη του Διός και της Μήτις. Ο Δίας ύστερα από προφητεία έμαθε ότι η Μήτις θα γεννούσε ένα παιδί το οποίο θα τον ανέτρεπε, γι' αυτό την κατάπιε αμάσητη(θεός ήταν ότι ήθελε έκανε). Μετά από κάποιο διάστημα ο Δίας άρχισε να υποφέρει από πονοκεφάλους και κάλεσε τον Ήφαιστο. Σύμφωνα με το μύθο ο Ήφαιστος του άνοιξε με ένα τσεκούρι το κεφάλι στα δύο και πετάχτηκε η Αθηνά πάνοπλη, φορώντας περικεφαλαία και κρατώντας ασπίδα. Βλέποντάς τον Δία, η Αθηνά τα πέταξε στα

πόδια του, δείγμα αναγνώρισής του ως υπέρτατου θεού και πατέρα της. Η ερμηνεία που δίδεται για τη γέννηση της Αθηνάς, είναι ότι η γνώση βρίσκεται στον εγκέφαλο γι' αυτό γεννήθηκε από το κεφάλι του Διός, η απειλή ανατροπής πηγάζει από το ότι η γνώση που αντιπροσωπεύει η Αθηνά ασκεί κριτική στην αυθαίρετη άσκηση εξουσίας. Η υποταγή της Αθηνάς συνιστά πράξη ρεαλισμού, ότι εάν δεν μπορείς να πολεμήσεις την εξουσία καλύτερα να την υπηρετείς και επίσης ότι είναι κακό να πολεμάς την οικογένεια(οικογενειοκρατία από τότε). Το άνοιγμα στο κεφάλι του Διός αποκαταστάθηκε πλήρως. Για οτιδήποτε περαιτέρω πληροφορίες ανατρέξατε στην "Θεογονία" του Ησίοδου.

Η Θεά Αθηνά.

[5] Ο Ζακ Μπενίν Μποσσουέ [1627-1704(Jacques-Bénigne Bossuet)], παλαιότερη ελληνική ονομασία Βοσσουέτος, ήταν Γάλλος ιερωμένος, θεολόγος και ιεροκήρυκας, θεωρούμενος ένας από τους σπουδαιότερους ρήτορες όλων των εποχών. Το 1670 έγραψε μετά από εντολή του βασιλέως της Γαλλίας Λουδοβίκου 14^{ου} (1638-1715), το σπουδαιότερο έργο του: «Ο Λόγος περί της Παγκοσμίου Ιστορίας και την Πολιτική Εξαγομένη εκ της Αγίας Γραφής».

Ο Ζακ Μπενίν Μποσσουέ.

[6] Ο Σερ Λίντελ Χαρτ [1895-1970(Sir Liddell Hart) ήταν Βρετανός αξιωματικός του στρατού, θεωρητικός και ιστορικός. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο υποστήριξε την ανασυγκρότηση της Δυτικής Γερμανίας και την αποκατάσταση του Γερμανικού στρατού.

Ο Σερ Λίντελ Χαρτ.

[7] Ο Καρλ Φον Κλαούζεβιτς [(Πρωσία 1780-1831) Carl Von Clausewitz] μισούσε τον Ναπολέοντα ως εχθρό της πατρίδος του, αλλά τον θαύμαζε ως στρατηγό. Οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό το έργο του Κλαούζεβιτς. Η Μαρί φον Μπγουλ(χήρα του Στρατηγού), διασκεύασε και εξέδωσε σημαντικό αριθμό γραπτών του κατά το διάστημα από 1832-εώς 1835.

Ο Καρλ Φον Κλαούζεβιτς.

[8] «Η Φιλοσοφία του Πολέμου» του Κλαούζεβιτς. Κεφάλαιο Α΄, «Τι είναι Πόλεμος» Παράγραφος 24.

[9] «Η Φιλοσοφία του Πολέμου» του Κλαούζεβιτς. Κεφάλαιο Β΄, «Ο Σκοπός και τα Μέσα του Πολέμου».

[10] Οι Μαυριτανοί ήσαν οι Μουσουλμάνοι κάτοικοι, κατά την περίοδο του Μεσαίωνα, του Μαρόκου, της Δυτικής Σαχάρας, της Δυτικής Αλγερίας, της Μαυριτανίας, της Ιβηρικής χερσονήσου, της Σικελίας και της Μάλτας.

[11] Ο Β΄ ΠΠ στοίχισε:

- i. Στην ΕΣΣΔ(Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών) 27 εκατομμύρια νεκρούς εκ των οποίων 8,7 εκατ. ήσαν στρατιωτικοί.
- ii. Στη Κίνα 10 εκατ.(3 εκατ. στρατιωτικοί)
- iii. Στη Γερμανία 7,3 εκατομμύρια (5 εκατ. στρατιωτικές απώλειες, με τις περισσότερες στο Ανατολικό Μέτωπο).
- iv. Στη Πολωνία 5,8 εκατ.(5,6 εκατ. άμαχοι εκ των οποίων τα 2,9 ήσαν εβραϊκής καταγωγής)
- v. Η ναζιστική Γερμανία, στα πλαίσια ενός σκόπιμου προγράμματος εξόντωσης, σκότωσε 11 εκατομμύρια ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων 6 εκατομμυρίων Εβραίων. Στα σοβιετικά γκουλάγκ (στρατόπεδα εργασίας) οδηγήθηκαν στο θάνατο 3,6 εκατ. άμαχοι.

[12] Το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών για την Ειρήνη της Στοκχόλμης (Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) ιδρύθηκε το 1966 και είναι ένα ανεξάρτητο ίδρυμα αφιερωμένο στην έρευνα για τις συγκρούσεις, τους εξοπλισμούς, και τον έλεγχο των εξοπλισμών. Το SIPRI παρέχει δεδομένα και αναλύσεις βασισμένες σε ανοικτές πηγές.

ΤΕΛΟΣ

Πηγή : <https://www.istorikadromena.gr/>